

עבודתו של מדריך בטיחות בענף הבנייה

מאת נחום רוזנברג

מדריך בטיחות בענף הבנייה, המוסד לבטיחות ולגיהות

זה מתאזן עם הסיפוק שנגרם במקרים שבהם מנהלי עבודה ויזמים מעדכנים כי הדרכת העובדים הועילה וכי הממצאים המסוכנים באתר, שעליהם התריע מדריך הבטיחות, טופלו, וייתכן כי בכך ניצלו חי אדם.

צילום: נחום רוזנברג

צילום: נחום רוזנברג

ד. קיום ימי עיון מקצועיים למנהלי עבודה בתחום הבטיחות בענף הבנייה. ה. הגעה לאתר בנייה עם גיהותן, שיבצע סקר באתר הבנייה בהיבט של רעש, אבק, חומרים מסוכנים ושליחת סיכום של הביקור עם המלצות לשימוש באמצעי מגן אישיים להגנה על העובד.

ו. שליחת סיכום כתוב למנהל העבודה באותו היום או ביום המחרת. כמו כן, בשיחת הפתיחה מתעדכנים לגבי מצב הבנייה באתר, ולאחר מכן מתקיים סיור באתר.

במהלך הסיור מדריך הבטיחות משוחח עם העובדים, ולעתים גם מרכז קבוצה של בעלי מקצוע ונותן להם הסבר בנושא ציוד מגן אישי ומדגים בעזרת אחד העובדים את השפעת השימוש הנכון בציוד הבטיחות על בטיחות העובד.

אם קיימים מקרים חריגים, שבהם עובדים נצפים עוברים על הוראות הבטיחות והנהלים ומבצעים פעולה מסוכנת, כמו עבודה ללא ציוד מגן אישי, עבודה על גגות ללא ציוד לעבודה בגובה, עבודה על פיגום ללא אזנים וללא חיבור לקיר, יש לעצור את העבודה ולרכז את כלל העובדים בתיאום עם מנהל העבודה ולקיים הסברה בנושא זה. מדריך הבטיחות יתקשר לזים ויעדכן אותו. מנהלי העבודה והיזמים רואים בכך צעד מבורך שמטרתו למנוע פגיעה בחיי אדם, ולא ניסיון להשתלט על עבודתם.

פעולות מדריך הבטיחות באתר הבנייה גרמו לא אחת גם להסרת סכנה מיידית, בעיקר בנושאי חשמל: שקעים שרופים, ממסרי פחת לא תקינים, כבלי חשמל חשופים ועוד. במקרה הפרטי שלי התעקשתי על פתירת הבעיה באופן מידי וחיכיתי באתר עד לתיקון הליקוי. גם כאן על המדריך לעדכן את היזם או את בא-כוחו באתר.

מטבע הדברים, קיים תסכול בעבודה, הנובע מההבנה כי עברות בטיחות שיובילו אולי לתאונות עבודה עלולות לחזור ולקרות, בגלל אופי העבודה, אך

ענף הבנייה בישראל מוגדר כענף המסוכן ביותר, שבו שיעור תאונות העבודה המסתיימות במוות הוא מהגבוהים ביותר (ראו מסגרת). למדריך הבטיחות בענף הבנייה תפקיד משמעותי, בניסיון למנוע את תאונות העבודה. ישנם אתרים שבהם מדריך הבטיחות הוא האדם המקצועי היחיד בשטח, זאת, כיוון שמדובר בבנייה קטנה פרטית, ולא בפרויקטים עירוניים או לאומיים גדולים. מדריכי המוסד"ל רואים לעצמם חובה להגיע גם למקומות כאלה ולהדריך כדי למנוע תאונות.

אין יום באתר בנייה שדומה לקודמו, ובכל יום, או על פי התקדמות הבנייה, בעלי המקצוע מתחלפים עקב שינויים בתהליך הבנייה (קבלן שלד, קבלן אינסטלציה, קבלן חשמל, קבלן טיח וגמר ועוד). מצב זה מחייב את מדריך הבטיחות בבנייה להיות ערני עוד יותר ולהביא את יכולותיו האישיות והמקצועיות לידי ביטוי. היכולת האישית, עוד לפני היכולת המקצועית, חשובה מאוד לצורך קשירת הקשרים עם מנהל העבודה והיזם. עליו להסביר את תפקידו, את גישתו ולנסות לשנות את דפוסי העבודה של הפועלים, בהיבט הבטיחות. ברוב האתרים מנהל עבודה הוא הנושא העיקרי באחריות, והבטיחות מונחת על כתפיו. לכן הקשר עם מדריך הבטיחות חשוב לו.

כל מפגש באתר מתחיל בשיבה אצל מנהל העבודה ושיחה על תהליכי העבודה שבוצעו ואלו שאמורים להתבצע. אצל מנהל עבודה שזה לו הביקור הראשון של מדריך הבטיחות מתקיימת שיחת היכרות אישית והסבר על המוסד לבטיחות ולגיהות ועל האמצעים שהוא יכול לקבל ולהיעזר בהם מהמוסד, כגון: א. ניידת בטיחות בעבודה, שמגיעה לאתר הבנייה ובה מתבצעת הדרכת בטיחות. ב. חלוקת חומר עזר עיוני וכללי.

ג. הסבר על אתר המוסד לבטיחות, שבו יכול מנהל העבודה לקבל תשובות לבעיות בתחום הבנייה והפניה לחוקים ולתקנות.

תאונות עבודה בישראל 2011-2015

מדוח תאונות העבודה של הביטוח הלאומי ומינהל הבטיחות **תאונות עבודה בישראל 2011-2015** עולה כי ענף הבנייה הוא הענף המסוכן ביותר. הסקר קובע כי בשנת 2015 קיפחו את חייהם 54 עובדי בנייה ב-53 תאונות קטלניות - פי 5 יותר מבענף התעשייה, הענף השני המוביל את מניין ההרוגים בתאונות קטלניות.

62% מתאונות העבודה אירעו באתרי בנייה, שבהם 34 עובדים מצאו את מותם - פי 5 יותר מעובדי תעשייה, הענף השני המוביל את מניין ההרוגים בתאונות קטלניות.

עוד עולה מהנתונים כי 46% מהתאונות הקטלניות אירעו בשלב השלד, המאופיין במגוון פעולות הקשורות להכנה וביסוס שלד המבנה, לרבות יציקות של עמודים וקורות. 21% מהתאונות התרחשו בשלב עבודת הגמר, הכוללות ריצוף, חיפוי, התקנת איטום ועוד; 18% נבעו כתוצאה משיפוצים שנחשבים לעבודות פשוטות יחסית. יתר המקרים התרחשו בגלל עבודות חפירה, הריסה ופירוק.

תאונות עבודה קטלניות בחודשים ינואר-יוני בשנת 2016

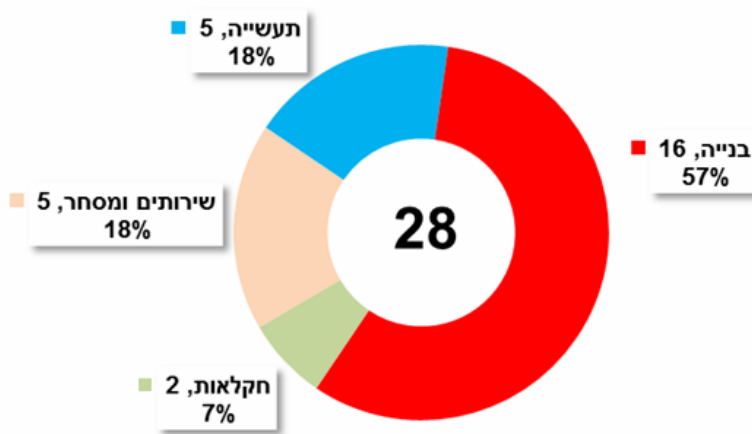
מינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית מפרסם את נתוני תאונות העבודה הקטלניות לתקופה ינואר-יוני 2016.

בהתאם לדיווחים על תאונות עבודה שהתקבלו עד כה ממשטרת ישראל, נהרגו 28 עובדים במהלך עבודתם במחצית הראשונה של שנת 2016 (לעומת 17 עובדים בתקופה המקבילה ב-2015 ו-40 עובדים ב-2014).

16 מהעובדים נהרגו באתרי בנייה (לעומת 8 עובדים ב-2015 ו-20 עובדים ב-2014), 5 עובדים נהרגו בענפי התעשייה (לעומת 3 עובדים ב-2015 ו-10 עובדים ב-2014), 5 עובדים נהרגו בענף השירותים והמסחר (מספר זה למספר העובדים שנהרגו ב-2015 ו-7 עובדים ב-2014), ושני עובדים נוספים נהרגו במשקים חקלאיים (לעומת עובד אחד ב-2015 ו-3 עובדים ב-2014. (תרשים 1).

תרשים 1: 57% מהרוגי תאונות העבודה ב-2016 הם בענף הבנייה

מספר ההרוגים בתאונות עבודה בתקופה ינואר-יוני 2016

נתונים ותרשים: אתר האינטרנט של משרד הכלכלה

צילום: נחום רוזנברג

צילום: נחום רוזנברג

מעבר מסוכן בתוך מבנה בבנייה

צילום: נחום רוזנברג

עובד עומד על סולם בצורה מסוכנת משטח עבודה מאולתר ומסוכן